

Ferran Mascarell: "Vaig trigar unes setmanes a decidir-me. No vaig posar cap condició, però volia veure si tenia sintonia amb l'alcalde".

Mascarell

Amb Ferran Mascarell de director general del futur Institut Municipal de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona comença una nova etapa marcada pel consens, sense pactes previs i a l'espera de la posició que adoptarà la Generalitat.

Dimarts, dia 3 d'octubre, Ferran Mascarell, responsable de la candidatura de Barcelona Capital Cultural pel 2001 i de la Societat General d'Autors a Catalunya, acceptava oficialment la proposta, que l'alcalde Maragall li havia fet unes setmanes abans, de dirigir el futur Institut Municipal de Cultura.

Mascarell ha tardat un mes a dir que sí a l'alcalde. L'historiador hauria preferit de ser nomenat després de l'aprovació dels estatuts i de la creació oficial de l'Institut. Però la lentitud amb què marxen ambdues operacions l'han forçat a acceptar el càrrec. "Vaig trigar unes setmanes a decidir-me. No vaig posar-hi cap condició, però volia veure si sintonitzava amb els objectius de l'alcalde i de la comissió de govern, per poder treballar sense maldecaps i amb un horitzó econòmic. I em fa l'efecte que ho podré fer. Per això he dit que sí". Què vol dir treballar sense gaires maldecaps? "Sobretot vol dir eficàcia. Que entre la decisió política i la realització hi hagi una execució ràpida i sòlida".

Pacte? Quin pacte? Mascarell va voler assegurar-se que el govern municipal li donaria poder i el deixaria manar. Però també temptejà els líders de les forces polítiques, entre els quals no podia faltar Miquel Roca. "Vaig parlar-hi -com amb tots els altres- per veure si hi havia sintonia, si hi havia possibilitat de fer coses". Hi ha sintonia? "Així m'ho va semblar". Mascarell necessita el màxim consens per afrontar el seu programa, que, en termes generals, no difereix gaire del proposat per Roca. El clima atemperat que respiren les relacions entre Maragall i Roca fa preveure, en

capità del tomb cultural

l'àmbit cultural, una legislatura amb pocs conflictes. La coincidència de criteris ha portat un diari de Barcelona a assegurar que es perfilava un pacte cultural entre ambdues forces polítiques, promogut per Ferran Mascarell i Xavier Bru de Sala –l'ideòleg cultural de Miquel Roca. Tots dos ho desmenteixen.

Mascarell diu: "A mi no em consta que en Maragall i en Roca hagin conversat sobre un pacte cultural. Jo, com a mínim, no sóc portaveu de cap pacte. De totes maneres, no em semblaria gens malament que la política cultural fos pactada per totes les forces polítiques del consistori i també entre la Generalitat i l'Ajuntament". Per la seva banda, Bru de Sala afirma: "Jo no hi surto, en aquesta pel·lícula, ni de secundari. Com a màxim he participat en l'elaboració d'una part del guió". Tanmateix, no amaga les afinitats que creu que té amb Mascarell i l'elogia obertament: "Si en alguna cosa ens assemblem, en Mascarell i jo, és que tots dos gravitem al voltant exterior de dos partits diferents. Les nostres òrbites són molt a prop. Ara bé, això no vol dir que també s'hagin acostat les de CiU i del PSC". Bru de Sala afegeix: "Considero que Ferran Mascarell és un element molt important per a dissenyar la nova política cultural. Ell ho pot fer. Perquè durant la legislatura vinent hi haurà un tomb cultural important, que implicarà també la Conselleria, i que posarà fi a l'etapa d'immobilisme que vivim. Això sí que és previsible. En l'etapa anterior les administracions es van replegar i van anar perdent una gran quantitat d'iniciatives. L'Ajuntament i la Generalitat han perdut pes cultural. Ara cal dinamitzar aquells sectors culturals que s'han anat desertitzant".

El programa. En aquests dos mesos propvenients en Ferran Mascarell es posarà de ple a elaborar el Pla d'Acció Municipal per als tres anys vinents, val a dir: el programa i el pressupost de 1996, 1997 i 1998". El seu programa s'estructurarà a partir de dues realitats: la primera, el compromís del consistori d'acollir la dimensió cultural assumida, a través del 2001, per a la ciutat. El projecte de capitalitat arrenca d'uns compromisos ideològics (cultura implica potenciar valors com ara el diàleg, la tolerància, la participació, el pluralisme...) i es compromet a implicar i potenciar d'una forma directa els agents que produeixen cultura. En segon lloc, afrontar la posada en marxa de les infraestructures culturals acabades. Mascarell proposa la creació d'un consell de les arts i

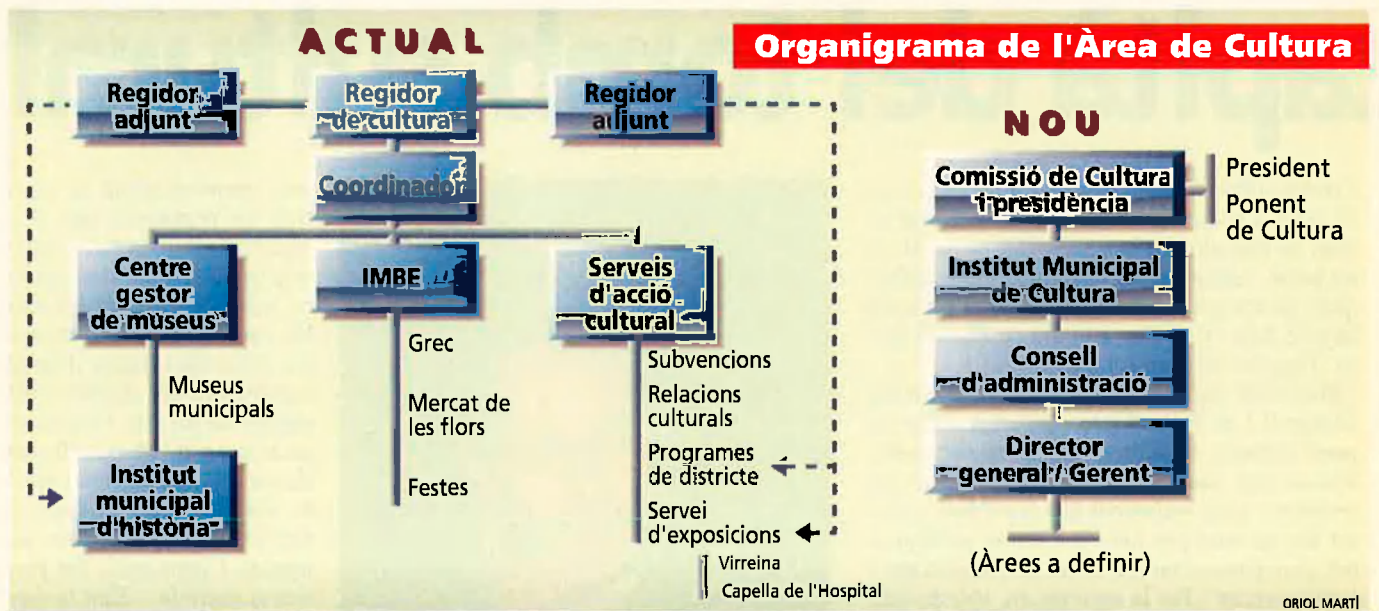
Xavier Bru de Sala: "El nomenament de Mascarell anirà molt bé per a la ciutat sempre que es trobin els 1.000 milions que fan falta per aplicar la nova política cultural. Si el pressupost no augmenta, les possibilitats de fracàs de Ferran Mascarell són importants."

creu imprescindible de construir un organisme que doni suport a les indústries culturals (audiovisual, discogràfica, editorial...). També li sembla imprescindible l'existència d'un instrument d'àmbit metropolità per al desenvolupament de les arts. I com a aspecte central, Mascarell considera que cal resoldre l'excés de càrrecs electes i tècnico-polítics en la majoria de patronats i consorcis. Fa pocs mesos escrivia: "Tant la nova com la vella generació d'institucions culturals han d'aprofundir en la despartidització dels seus patronats de gestió. La col·laboració de diferents administracions, útil i obligada per arrencar les rehabilitacions, està mostrant les seves limitacions per a la gestió diària. (...) S'hauria d'acotar el desordre competencial que suposa el voler estar tots a to-

tes bandes (...)".

Però per dur a terme totes aquestes actuacions Ferran Mascarell ha de superar dos obstacles importants. D'una banda, aconseguir més recursos públics per a l'Àrea de Cultura. D'altra, fer que el Departament de Cultura de la Generalitat assumeixi molts d'aquests compromisos i s'hi impliqui.

"A l'hora d'acceptar el càrrec de director general de l'Institut Municipal de Cultura no he pactat cap increment pressupostari. He pactat un debat rigorós entre l'Àrea de Cultura i les finances municipals" explica Mascarell. Però els nous equipaments culturals que han de començar a funcionar i els que encara no són oberts demanen més diners. A tall d'exemple: enguany l'Ajuntament ha destinat 500 milions al MNAC, l'any vinent n'hi ha d'aportar 887; el MACBA enguany ha costat al consistori 85 milions, però al 1996 li'n costarà al voltant dels 200. I els equipaments culturals només són un dels aspectes de l'Àrea de Cultura. "També cal recuperar o redefinir tot de manifestacions abandonades aquests últims anys com Art Futura, la Biennal d'Art Jove, el Festival de Música, el Festival de Cinema... –són paraules de Bru de Sala–. S'han d'importar produccions culturals europees de primera fila i, alhora, augmentar la capacitat de producció de la ciu-

tat. Per a tot això fan falta diners. Per això em penso que el nomenament de Mascarell anirà molt bé per a la ciutat, sempre que es trobin els mil milions que fan falta per a aplicar la nova política cultural. Si el pressupost no augmenta, les possibilitats de fracàs del Ferran Mascarell són importants”.

L'Ajuntament només té dues opcions per a incrementar el pressupost de Cultura: augmentar la dotació econòmica o bé renegociar un seguit de convenis. El programa electoral de Pasqual Maragall ja especifica una d'aquestes opcions pel que fa als museus municipals: “Aquest mandat ha de possibilitar que la Generalitat de Catalunya afronti les seves obligacions en el sosteniment i l'ordenació del sector museístic a Barcelona. Sigui per delegació de competències o per creació de seccions dels museus nacionals, reclamem que s'acabi l'ordenació competencial i es resolguin els problemes de dotació financera dels museus sostinguts en exclusiva per l'Ajuntament de Barcelona. Com a exemple de les propostes, creiem que la creació de la Junta de Ciències Naturals seria la via per a integrar i dinamitzar els museus de Zoologia, Geologia i Botànica”.

És en aquest aspecte que la Generalitat hi té molt a dir. Com també en la despolitització de patronats i consorcis. Sense la voluntat del Govern de la Generalitat, aquests propòsits de Mascarell, de Maragall –molts d'ells comparats per Miquel Roca– no seran factibles. Bru de Sala ho defineix: “Miquel Roca és un element favorable per a l'entesa de totes dues administracions, però ja veurem si serà determinant. Cal veure què farà la Generalitat davant aquest tomb cultural: si no reacciona pot quedar en evidència; depèn de com hi doni suport, pot semblar que vagi a remolc de l'Ajuntament. No serà fàcil”.

Montserrat Serra

Eficàcia econòmica i conceptual

El nou Institut Municipal de Cultura s'emmarca dins una àmplia reforma que Maragall ha imposat per a la nova legislatura, tendent a separar les figures polítiques dels aparells de gestió. Una reforma interna, que ja hi ha qui qualifica de revolució organitzativa, però que encara avui, després dels primers cent dies de gestió municipal, no ha entrat en funcionament. En l'àmbit cultural la situació es repeteix. S'ha allargat massa el període de transició: tot just ara ha estat nomenat Ferran Mascarell perquè dirigeixi la preparació del nou Institut Municipal de Cultura, del qual serà el director quan entri en funcionament –com diu una esgarida nota de premsa–, fet previst per al mes de gener de l'any vinent. Mentrestant, la gestió no s'atura, però la incertesa cova en molts dels reponsables de les àrees culturals a reestructurar o a eliminar d'acord amb el nou organigrama.

La nova estructura de l'Àrea de Cultura parteix d'una Comissió de Cultura i Presidència, encapçalada per Joaquim de Nadal i, com a ponent de Cultura, el regidor Joan Fuster. Aquest és l'aparell polític que s'encarregarà dels grans temes que han de passar pel plenari del consistori. Per sota hi ha l'Institut Municipal de Cultura, regit per un consell d'administració i dirigit per un tècnic, que controlarà un seguit d'àrees, ara com ara no definides. Amb la creació de l'Institut caldrà redefinir tot de serveis que fins ara funcionaven d'una manera autònoma. Per exemple l'IMBE (Institut Municipal Barcelona Espectacles), l'Institut Municipal d'Història o el Centre Gestor de Museus.

Per Mascarell la nova organització ja va començar a assajar-se al 1987, amb la creació de l'IMBE com a organisme autònom de gestió més avançat. Ara l'haurà de definir amb més abast: “L'Institut ha de ser un eina eficaç que permeti que la cultura de la ciutat es gestioni amb la màxima rendibilitat, tant econòmica com conceptual; un instrument que em permetrà de treballar còmodament i de simplificar l'administració, que ara és un pèl complicada”.

El fet és que la modificació de l'organigrama ve en bona part dels canvis de relació que l'administració ha establert amb sectors culturals de la ciutat. Aquests darrers anys, l'Àrea de Cultura ha aprofundit en la política de convenis i ha entrat a participar en tot de consorcis. Com a exemple, responsables municipals esmenten el conveni d'exploració per tres anys dels teatres de Barcelona i la política comuna (Ajuntament/Generalitat/Ministeri) de suport a les sales. Avui la dotació destinada a aquests projectes es troba deslligada del paquet de subvencions que anualment reben les companyies teatrals.

M. S.